

Posudek oponenta rigorózní práce

Mgr. Václav Šipla: *Na cestě k vietnamské válce: Spojené státy a konflikt v Indočíně v letech 1945–1954*, Plzeň 2022, 215 stran rkp. vč. příloh

Oponent: prof. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.

Autor předložil práci na téma, které není příliš frekventováno v zahraniční ani domácí odborné literatuře. Pozornost se spíše soustředí na jiná témata, jakými jsou například korejská válka či vietnamská válka ve všech možných souvislostech. Téma je proto dobře zvoleno a má potenciál přinést nové poznatky. To ovšem neznamená, že by v posledních dvou desetiletích nevznikly přínosné práce např. z pera M. Lawrence. Většinu z nich V. Šipla zná a lze proto konstatovat, že je seznámen s relevantní odbornou literaturou. Škoda jen, že chybí např. práce M. Lefflera k Trumanově administrativě a počátkům studené války. Současně je třeba konstatovat, že své teze V. Šipla opírá ve značné míře o nevydané a vydané prameny. Velkým kladem práce je skutečnost, že se nespokojil pouze se studiem materiálů americké provenience, ale využil také prameny francouzské či britské.

Své dílo autor rozdělil do deseti částí, přičemž stěžejní jsou 2.—6. Cíle práce je možné označit za tradiční a je jimi analýza politik tří po sobě následujících amerických administrativ vůči Indočíně. Další cíle si autor neklade. Jde však o rozhodnutí legitimní, protože autor jen nepopisuje dění, ale snaží se identifikovat příčiny jednotlivých postojů americké administrativy. Uvědomuje si složitost rozhodovacího procesu, která čas od času omezovala akceschopnost Washingtonu. Toto dokládá na řadě příkladů. Podobně kriticky vnímá chyby, které jednotlivé administrativy vršily. Jen částečně lze totiž zabřednutí USA do vietnamského konfliktu vysvětlit objektivními skutečnostmi, např. neochotou Francie rozloučit se s vlivem v Indočíně. Problémy americké politiky autor vcelku přesvědčivě vidí v neslučitelnosti jejích dílčích cílů a tradic. Na jedné straně totiž považovala Francii za klíčového spojence v Evropě, na straně druhé se však nebyla schopna zbavit tradičního antikolonialismu a podezíravosti vůči evropským velmocem. Jak autor přesvědčivě dokazuje na příkladu krize z jara 1954, neplatilo to jen pro jednotlivé administrativy, ale i pro Kongres. Amerika si tak sama stanovila politické limity, které omezovaly její akceschopnost. Patřily mezi ně i přehnané obavy z reakce druhých, zejména Číny, SSSR či Británie. Ženevská konference tak s ohledem na výše uvedené byla úspěchem spíše sovětské, než vlastními omezeními svázané americké zahraniční politiky. Washington nebyl schopen přesvědčivě vyřešit konflikt ideologické zaujatosti a reálpolitických zájmů. Vietnam nebyl ani v budoucnosti ochoten obětovat zejména z ideologických důvodů, byť autorem vhodně připomínaná teorie *domina* obsahovala i reálpolitické aspekty. V tomto směru, jak Šipla prokazuje, narážela

americká politika na nepochopení méně ideologické politiky britské, která stále vycházela ze snad až poněkud cynické tradice státního zájmu a byla tak více ochotna obětovat málo slibné karty ve hře.

Přes výše uvedené pozitivní hodnocení výsledků Šiplova výzkumu je třeba upozornit i na určité nedostatky jeho práce. Především se autorovy závěry poněkud ztrácejí v až příliš detailním, narativním pojetí výkladu. Text je místy přetížen informacemi, které nejsou nezbytné k potvrzení závěrů práce (např. v kapitole o ženevské konferenci). Po faktografické stránce nelze dílu mnoho vytknout. Sporné je například tvrzení ze s. 100, že „s nejvyšší pravděpodobností se tento střet (incident v Tonkinském zálivu – pozn. VH) nikdy neudál.“ Autor referuje jen o útoku ze 4. 8. 1964, opomenul však útok na *Maddox* z 2. 8., ke kterému jistě došlo. Text sice neobsahuje mnoho gramatických chyb (např. „vyzíval“, s. 48), rušivé jsou chyby stylistické. Viz věta: „Nicméně ať už byly dříve vysloveny sympatie k udržení regionu, prezident nebyl nadále ochotný jednat prostřednictvím unilaterální akce“ (s. 115). Před případným zveřejněním by bylo nutné provést důkladnou jazykovou korekturu díla.

Václav Šipla nehledě na uvedené výtky předložil kvalitní rigorózní práci, kterou **doporučuji** k obhajobě.

24. ledna 2023

prof. PhDr. Václav Horčíčka, Ph.D.